

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.265/2017/5/I. szám

A Győri Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a dr. Dancs Gergely ügyvéd által képviselt **I.r., II.r.,III.r., IV.r., V.r.**, és a dr. Dancs Gergely ügyvéd által képviselt **VI.r. alperesek** ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvár Törvényszék 2017. május 31-én kelt 15.P.21.079/2016/7. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán a 2017. január 17-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. r. és a VI. r. alpereseknek, mint egyetemlegesen jogosultaknak 15.000- (Tizenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 12.700- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felperes és házastársa, mint adósok és zálogkötelezettek, továbbá a II.-V. r. alperesek (helyesen: III.-V. r. alperesek), mint zálogkötelezett családtagok 2007. november 12-én kötöttek a VI. r. alperessel, mint kölcsönt nyújtóval és zálogjogosulttal közjegyzői okiratba foglalt jelzálog típusú, deviza alapú kölcsönszerződést. A szerződés IV. 1. pontja a következő rendelkezést is tartalmazza: „Ha a zálog romlása (akár a zálogtárgy állagromlása, akár egyéb ok folytán a zálogfedezet értékének csökkenése) a zálogból való kielégítést veszélyezteti, a Zálogjogosult felhívására a Zálogkötelezettek a felhívásban megszabott határidő alatt kötelesek a zálogfedezetet az eredeti értékére kiegészíteni. Amennyiben a Zálogkötelezettek a fenti felhívás ellenére a Zálogjogosult által megszabott megfelelő határidő alatt a fedezetet az eredeti értékére nem egészítik ki, a Zálogjogosult a zálogjoggal biztosított követelés lejárta hiányában is gyakorolhatja az e zálogszerződés alapján őt megillető kielégítési jogot.”

Az I. r. alperes az adósok tartozása miatt a kölcsönszerződést közjegyzői okiratba foglaltan 2010. április 28-án mondta fel azonnali hatállyal, és felszólította az adósokat tartozásuk megfizetésére. Követelését a VI. r. alperes 2011. február 22-én engedményezte az I. r. alperesre.

A felperes keresetében az idézett szerződéses kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte, és hivatkozott arra, hogy az a régi Ptk. 209/A § (2) bekezdésébe, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjaiba ütközik. Az I.-V. r. alpereseket tűrésre kérte kötelezni. Álláspontja szerint a szabályozás nem egyértelmű, nem világos;

a fedezet elfogadását meghatározó tényezők és azok az okok, amelyek alapján újabb fedezetet kell biztosítani, a fogyasztó előtt rejtve maradnak. A hiányos szabályozás a pénzintézet számára a szerződés önkényes értelmezésére ad lehetőséget, ezáltal egyoldalú előnyt, aránytalanul egyoldalú hatalmasságot biztosít számára.

A keresetre az alperesek közül kizárólag az I. r. alperes nyilatkozott, és annak elutasítását kérte. Elsődlegesen azzal érvelt, hogy a kölcsönszerződés megszűnése folytán a régi Pp. 123. § -a szerint a felperesnek közvetlen jogi érdekeltsége megállapítási kereset előterjesztésére immár nem áll fenn. Egyebekben azt állította, hogy a kölcsönszerződés érintett rendelkezése a régi Ptk. zálogjogi szabályainak megfelel, ezért nem tisztességtelen. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (régi Hpt.) 79. § (1) bekezdése a pénzintézet számára előírta az idegen forrással való megfelelő gazdálkodás kötelezettségét, a prudens működés fenntartásának biztosítását, és e kötelezettségek közé tartozik a kihelyezett kölcsön fedezetének biztosítása is.

Az elsőfokú bíróság felhívta a régi Pp. 123. §-át, és elsődlegesen azt vizsgálta, a felperes a kifogásolt szerződéses rendelkezésekkel összefüggésben megállapítási keresetet előterjeszthet-e. Nem értett egyet a felperesnek azzal a nézetével, miszerint önmagában a szerződéses kikötés tisztességtelensége megalapozza ilyen tárgyú kereset előterjesztését, függetlenül attól, hogy a pénzintézet a szerződést felmondta. Utalt arra, hogy a zálogjogosult kizárólag hatályban lévő szerződés esetén igényelheti a fedezet tárgyának pótlását, értéke kiegészítését, majd ennek sikertelensége esetén szüntetheti meg a szerződést és gyakorolhatja kielégítési jogát végrehajtás útján. Mivel a szerződés felmondása után az alperes jogosultságaival már nem tud élni, a felperest vélt jogainak megóvása immár nem illetheti meg. A megállapítás iránti kereset előterjesztésének feltételei tehát nem állnak fenn, ezért az elsőfokú bíróság a keresetet a szerződés érdemi vizsgálata nélkül utasította el.

A törvényszék mindemellett azt is leszögezte, az I. r. alperes ellenkérelme a kereset érdemét érintően ugyancsak helytálló. Megítélése szerint a kölcsönszerződés támadott rendelkezése megfelel a régi Ptk. 251. § (1) és (3) bekezdései, 260. § (2) bekezdése és 525. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szabályozásnak, ezért a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek, érvénytelennek. Az érintett szerződéses kikötés nem függ össze a szerződés értelmezésének kérdésével és az alperes teljesítésének szerződésszerűségével. A kölcsönszerződés IV. 1. pontjának vonatkozó rendelkezése csak a zálogkötelezettre tartalmaz szabályokat, és nem biztosítja a pénzintézet számára a fedezet-kiegészítés egyoldalú értelmezésének jogát, figyelemmel arra, hogy a zálogtárgy értékének csökkenése ténykérdés.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; elsődlegesen annak megváltoztatását, és kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát, míg másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Kifogásolta, hogy a törvényszék ítéletének indokolása formális, az érvénytelenséget illetően csupán egy mondatot tartalmaz, és nem foglalja magában jogszabályi hivatkozással is alátámasztottan az érvénytelenségre vonatkozó állításainak tételes cáfolatát, ezért sérti a régi Pp. 221. § (3) [helyesen: 221. § (1)] bekezdését. Álláspontja szerint az indokolás hiányosságai az ítélet felülbírálatát az egyébként elbírált igénye kapcsán sem teszik alkalmassá.

Előadta, hogy a támadott szerződési feltétel a régi Ptk. 261. § (2) bekezdése szerinti normaszövegtől több ponton is eltér, és a szerződési feltétel értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja.

Az I. r. és a VI. r. alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték; annak indokaival mindenben egyetértettek. Álláspontjuk szerint a felperes jogi érdekét nem igazolta, figyelemmel arra, hogy a szerződés felmondással már több évvel ezelőtt megszűnt, továbbá annak a keresettel támadott rendelkezése alkalmazására nem került, és már nem is kerülhet sor.

A II. r., a III. r., a IV. r. és az V. r. alperesek a fellebbezésre nyilatkozatot nem tettek.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítéletábra a törvényszék által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a szerződés megkötésekor és felmondásakor is a VI. r. alperes képviselőjében közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazás alapján az ... Bank Nyrt. járt el. A szerződés azonnali hatályú felmondására vonatkozó, ... közjegyző által közjegyzői okiratba foglalt felmondás 2010. április 28-án kelt, melyet a felperes 2010. május 4-én vett át. Az ... Bank Nyrt. teljes követelését a 2011. február 22-én kelt engedményezési szerződéssel ruházta át az I. r. alperesre, melyről az I. r. alperes a felperest 2011. december 9-én kelt levelével értesítette.

Az ítéletábra mindenekelőtt arra mutat rá, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, ezért nem látott okot ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítására. A törvényszék ítélete rögzíti az irányadó tényállást, és hivatkozik azokra a jogszabályokra, amelyeken ítélete alapul, így eleget tesz a Pp. 221. § (1) bekezdésében rögzített követelményeknek.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvényszék a keresetet érdemben helyesen utasította el, de tévesen hívta fel a régi Pp. 123. §-át.

A 2012. évi LI. törvény 1. §-a 2012. május 26-ai hatállyal iktatta a törvénybe a régi Ptk. 239/A. § (1) bekezdését, amely szerint a fél a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (részbeni érvénytelenség) megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek a levonását is kéri; e rendelkezést a hatályba lépéskor folyamatban lévő ügyekre is megfelelően alkalmazni kellett. A 2012. évi LI. törvény általános indokolása értelmében a jogalkotó a felek anyagi jogi igényének eljárásjogi korlátozástól mentes érvényesítésének lehetőségét már a Ptk. hatályba lépését megelőzően biztosítani kívánta. A Ptk. 6:108. § (2) bekezdése azonos rendelkezést tartalmaz.

A Kúria 5/2013. PJE határozatának 1. pontja leszögezi, hogy a régi Ptk. 239/A. §-a alapján a szerződés érvénytelenségének (részleges érvénytelenségének) megállapítása iránt indított perben nem kell vizsgálni a régi Pp. 123. §-ában megfogalmazott feltételek fennállását. Ennek oka az, hogy a régi Ptk. 239/A. §-a (mint a régi Pp. 123. §-ához képest *lex specialis*) a perindító félnek önálló jogszabályi felhatalmazást adott, amely mentesíti őt a régi Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállásának igazolása alól.

Az említett önálló jogszabályi felhatalmazás azonban nem jelenti azt, hogy a semmisség megállapítása iránt jogi érdek nélkül is eljárást lehet indítani; ehhez pedig az adott tényállás mellett nem elegendő, hogy a felperes maga szerződő fél volt. Helyesen hivatkoztak az I. r. és a VI. r. alperesek arra, hogy a szerződés megszűnése folytán annak a felperes által támadott IV. 1. pontjának alkalmazására már nem kerülhet sor. A bírói gyakorlat megköveteli, hogy az igényt érvényesítő fél igazolja védendő jogi érdekének fennállását, ami akkor állapítható meg, ha az ügyben hozott döntés

a kezdeményező fél élet- és jogviszonyaira kihat, számára jogokat és kötelezettségeket keletkeztet, módosít vagy szüntet meg (BDT 2015.3253.). Ez az értelmezés koherens egyébként a régi Ptk. 2. § (1) bekezdésében rögzített azzal a rendelkezéssel, mely szerint a törvény a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit védi.

Mindezek miatt a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét - a fentiek szerint módosított indokolással - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Mellőzte ugyanakkor az indokolás 3. oldal harmadik és negyedik bekezdésében foglaltakat, hiszen nem kellett azt vizsgálni, hogy az érintett szerződéses kikötés sértette-e a régi Ptk.-nak és a Korm. rendeletnek a felperes által felhívott rendelkezéseit.

Az ítéletábra a régi Pp. 78. § (1) bekezdésére utalással kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest, hogy a régi Pp. 217. § (1) bekezdése szerint meghatározott 15 nap teljesítési határidőn belül fizessen meg az I. r. és a VI. r. alpereseknek, mint egyetemlegesen jogosultaknak 15.000- Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, továbbá 4/A. § (1) bekezdése szerint, három óra időráfordítást figyelembe véve az általános forgalmi adót is magában foglalóan meghatározott 9.525- Ft ügyvédi munkadíjat, valamint - mérlegeléssel - 5.475- Ft útiköltséget tartalmaz.

Győr, 2018. január 17.

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Szalay Róbert sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: